

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze

Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Nr. 235 M.

CONCURS.

Consistorul mitropolitan al bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania publică concurs pentru cinci (5) burse (stipendii) de câte 1000 coroane din fundațiunea *Ioan și Maria Trandafil*, și anume: patru pentru arhidieceza Transilvaniei și unul pentru dieceza Caransebeș, cu termin până la 1/14 August a. c.

Concurenții, cari în temeiul actului fundațional, pot fi studenți universitari de orice facultate, ori academisti, sau elevi din clasele superioare ale institutelor secundare (medii) din patrie, au a produce documentele următoare:

1. Extras de botez, provăzut cu adevărta separată din partea preotului local, că respectivul aparține și acum bisericii ortodoxe române.

2. Testimoniu școlastic de pe anul precedent 1916/17 cu nota generală eminent.

3. Atestat de sărăcie dela antistia comunală, vidimat și de preotul local, ori de protopresbiterul concernent, despre starea socială și materială a părinților, precum și a concurentului.

4. Declarația concurentului, dacă mai are ceva ajutor ori stipendiu, cât și de unde?

5. Cererile astfel instruate vor fi a se adresa și trimite Consistorului mitropolitan ortodox român până la termenul fixat.

Oradea-mare (Nagyvárad), la 29 Maiu (11 Iunie) 1917.

Consistorul mitropolitan.

Nr. 3568/917 Bis.

Notă oficioasă.

Tinerii cari voiesc să fie primiți în secțiunea teologică a seminarului arhidiecezan pe anul școlar 1917/18 au a-și înainta suplicile la Consistorul arhidiecezan până inclusive la 1/14 August 1917, însoțite de următoarele documente toate în original:

1. Extras din matricula botezaților.

2. Act de naștere dela forul civil.

3. Testimoniu școlar de maturitate.

4. Testimoniu dela medic despre întregitatea trupeză și sufletească.

5. Certificat despre referințele cu miliția.

6. Alte eventuale documente recomandatoare.

Suplicile sunt a se înainta la Consistor, prin mijlocirea respectivului oficiu protopresbiteral.

Oradea-mare, din ședința consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ținută la 1/14 Iunie 1917.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 3569/917 Școl.

Notă oficioasă.

Tinerii cari voiesc să fie primiți pe anul școlar 1917/18 în secțiunea pedagogică a seminarului arhidiecezan au a-și înainta suplica la Consistorul arhidiecezan până inclusive în 1/14 August 1917, însoțită de următoarele documente toate în original:

1. Extras din matricula botezaților.

2. Act de naștere dela forul civil.

3. Testimoniu școlar despre absolvirea cu succes de 4 clase gimnaziale, reale sau civile.

4. Testimoniu dela medic despre întregitatea sufletească și trupeză.

5. Alte eventuale documente de recomandare.

Suplica este a se înainta prin respectivul oficiu protopresbiteral.

Oradea-mare, la 2 Iunie 1917.

Consistorul arhidiecezan.

Comitatul Sibiiului și reforma electorală.

Sibiiu, 22 Iunie n.

Comitatul Sibiiului, după populațiunea pe care o are, e comitat românesc. Majoritatea covârșitoare a locuitorilor din acest comitat e românească. Cu toate acestea, reprezentanța municipală a comitatului nu e românească, ci săsască, prin urmare administrația comitatului e depusă în mâinile compatrioților noștri sași. Așa e compusă legea municipală și așa e alcătuită și legea electorală aflătoare în vigoare, ca ei să poată ține în mână puterea și frânele administrației.

Nimic mai natural din partea lor, decât dorința, ca așa să rămână lucrurile și pentru viitor; dar iarăși, nimic mai natural din partea noastră, a Românilor din comitat, decât dorința pe care o avem de multă vreme, ca lucrurile să se schimbe și reprezentanța municipală să fie compusă în proporția forțelor numerice pe cari noi le avem în comitat, iar reprezentarea comitatului în parlamentul țării să se facă asemenea în aceeași proporție. Pentru că acuma, după legea electorală din anul 1913, noi, Românii din comitat, majoritatea covârșitoare a comitatului, avem un singur cerc sigur electoral, al Săliștei, pe când compatrioții sași, minoritatea din comitat, au patru cercuri, două în Sibiiu, apoi al Sebeșului și al Nocihului.

Punctul nostru de vedere e deci acela, că așa nu e cu dreptate; iar al lor e iarăși acela, că numai așa e cu dreptate. De aci conflictul principiar între noi și ei, conflict de interese naționale pentru noi, iar pentru ei de interese de putere, de stăpânire, de supremație.

Am ajuns în conflict cu ei și în congregația din 18 Iunie nou a comitatului, când a fost pusă la ordinea

zilei chestia reformelor electorale, care a provocat căderea guvernului conțelului *Tisza*, și când sașii au luat poziție în contra oricărei largiri a dreptului electoral, noi iarăși, credincioși programului nostru politic, pentru introducerea votului universal, egal și secret, fiindcă, după cum se spune în urma unei norocoase inspirații în declarația românilor făcută în congregație, *numai acesta e drept, și dreptatea e fundamentul statelor!*

De sine înțeles, că congregația a ridicat la valoare de conclud propunerea făcută în numele membrilor sași din reprezentanța municipală, care propunere sună astfel:

«Comitetul municipal al comitatului Sibiiu ia la cunoștință curenta comitatului Barș din 22 Mai 1917, (comitatul acesta încă ia poziție în contra votului universal) și vede în estinderea dreptului electoral, regulat prin lege înainte cu patru ani, o periclitare a statului ungar, și împedcarea năzuințelor, cari trec peste cadrele articolului de lege 14 din anul 1913, o ține de o datorință față de rege și de patrie».

În contra acestei propuneri, fără a face contrapropunere, membrii români ai reprezentanței municipale, au făcut prin rostul domnului avocat *Dr. Lucian Borcia* declarația următoare:

«În numele membrilor români ai adunării municipale, cari reprezintă majoritatea populațiunii din acest comitat, declar, că nu primim propunerea comitetului permanent. Noi am cerut în trecut introducerea votului universal, egal și secret, și-l cerem și acuma, pentru că numai acesta este drept, și dreptatea este fundamentul statului. Ne exprimăm totodată deosebita noastră bucurie, că năzuințele noastre în această direcțiune se întâlnesc cu inițiativa luată de cel mai înalt factor constituțional din stat».

Congregația, cum am spus, a primit, cu excepția românilor prezenți, propunerea făcută, și acum se va face reprezentațiune în înțelesul ei, către guvern și către ambele case ale parlamentului și conflictul despre care am vorbit mai sus e aplanat pe cale legală. E aplanat însă numai în congregația comitatului Sibiiu, nu și în fața istoriei și a lumii nepreocupate și cu dreaptă judecată, pentru că din partea acestor foruri verdictul nu are să sune în favorul majorității din congregație, ci în favorul celor puțini din ea, cari însă au reprezentat interesele majorității populațiunii din comitatul nostru. Confronteze oricine dintre cei drepti și cunoscători ai situației de astăzi din țara noastră, propunerea cu declarația românilor și se va convinge, că pe când în aceasta din urmă nu e absolut nimica de excepționat, fiindcă fiecare cuvânt e bine cântărit și bine așezat, în propunere este foarte mult de criticat. Întâi se afirmă, că orice largire a dreptului electoral, peste limitele legii din anul 1913, e o periclitare a statului ungar. Se afirmă, cu

bună știință, un neadevăr. Pentru că doară însuși contele *Tisza* era aplecat să facă o largire a dreptului electoral peste limitele legii dela 1913, iar despre contele *Tisza* nu va putea presupune nime, nici dintre noi, nici dintre sași, că ar fi voit prin aceasta să periclitaze interesele statului ungar! Și dacă a trebuit să plece contele *Tisza*, s'a întâmplat tocmai pentru faptul, că largirea pe care voea el să o facă, nu a fost de așa, ca ea să mulțumească Coroana, care vrea să dea dreptului electoral o largire și mai mare; iar despre Coroană încă nu se poate presupune, că ar dori periclitarea statului ungar! Și în sfârșit cine formează statul? Nu toate popoarele din el? Prin urmare, când e periclitat statul, atunci, când toți cetățenii săi au drepturi egale și sunt mulțumiți, sau atunci, când numai unii au drepturile și alții datorințele?

Mai spun apoi domnii sași în propunerea lor, ridicată acum la valoare de conclud, că împedcarea largirii dreptului electoral e pentru ei o datorință față de Rege și de patrie. Noi așa știm, și așa știe toată lumea, că patria și tronul sunt apărate, tocmai în aceste zile grele și amare, nu numai de zecile (puține) de mii de sași, ci și de milioanele (multe) de celelalte popoare din patrie, — de toți supușii credincioși ai *Maiestății Sale Regelui și de toți fiii adevărați ai patriei dela diferitele fronturi*, ale căror prestațiuni Monarhul le cunoaște foarte bine, pentru că multă vreme cu ei a fost și între ei a fost! Și dacă acum *Maiestatea Sa* vrea, ca toți acești viteji ai săi, fără deosebire de naționalitate, și toți vitejii de acasă, cari au ținut pept cu toate miseriile războiului, să primească și anumite drepturi, pentru că și în vreme de pace să poată contribui la conducerea țării, cum au contribuit la apărarea ei, — nu-și va periclita doară prin aceasta interesele proprii în așa măsură, ca să fie necesitat a recurge la ajutorul sașilor din Ardeal, pentru că aceștia să i le apere, împreună cu ale patriei?!

Nu, n'a fost prea norocoasă textuarea propuneri săsești, făcută în adunarea municipală de Luni a comitatului nostru, și ea nu va putea suporta nici focul cel mai domol al criticei drepte și imparțiale, în zilele acestea de generală convingere, că numai mulțumirea popoarelor diferite formează garanța pentru înflorirea statelor și pentru întărirea tronurilor, ba chiar mai mult, că numai mulțumirea popoarelor poate face să se apropie mai cu iuțală mult dorita și așteptata pace universală și durabilă. A împedca deci, ca unul ori altul dintre popoarele patriei noastre, să se vadă ajuns și el la drepturile cari îi compet, în urma împlinirii tuturor datorințelor sale față de stat, nu e acțiune în favorul, ci în detrimentul statului, e rău serviciu făcut, atât tronului cât și patriei. Și nu înțelegem de loc opiniile cele mari pe cari le fac pururea prudenții și circumspecții noștri compatrioți pentru a împedca un curent,

